

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
იურიდიული ფაკულტეტი

სამართლის ჟურნალი

№2, 2020

უნივერსიტეტის
გამომცემლობა

დამაბრკოლებელი გარემოებების არსებობისას შესრულებული ქორწინების შედეგები

სტატიაში ავტორი განიხილავს კანონიკური სამართლის ნორმების დარღვევით დამყარებული საქორწინო ურთიერთობის სამართლებრივ შედეგს. რეალურ ცხოვრებაში, ხშირად, სახეზე გვაქვს ქორწინება, რომელიც შესრულებულია კანონიკური სამართლის მიერ დადგენილი მოთხოვნების უგულვებელყოფით. კანონიკური სამართლის ხასიათიდან გამომდინარე, მსგავსი მოთხოვნების დაცვა სავალდებულოა მართლმადიდებლური ეკლესიის ყველა წევრისთვის და რამდენადაც საქართველოს მოსახლეობის დიდი ნაწილი მართლმადიდებლური აღსარებლობისაა, საკითხის აქტუალობაც საკმაოდ მაღალია. რიგ შემთხვევებში, საკითხში სრულყოფილად გაურკვევლობა, დაუდევრად, ინვესს საქორწინო ურთიერთობის დაწყებისათვის ნაყენებული მოთხოვნების უგულვებელყოფას, რამაც შესაძლებელია, სავალალო შედეგამდე მიგვიყვანოს. ქორწინების დამაბრკოლებელი გარემოებების გაუთვალისწინებლობა გამოიწვევს გარკვეულ უარყოფით შედეგს, როგორც დაქორწინებული წყვილისთვის, ასევე მღვდელმსახურისთვის, რომელმაც შეასრულა ასეთი ქორწინება. შედეგი შეიძლება იყოს, როგორც საეკლესიო სასჯელი, ისევე წყვილის დაშორება. განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს სწორედ თანმდევი შედეგი წყვილის დაშორების შემთხვევაში, რა კანონიკურ-სამართლებრივი სტატუსით სარგებლობს დაშორებული წყვილი და ბავშვები. ამ შემთხვევაშიც გასათვალისწინებელია კანონიკური იკონომიის (შენწყალების) საკითხი, რასაც მიმართავენ კიდევ, აუცილებლობის შემთხვევაში, შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე სასულიერო იერარქები. სტატიაში გამოკვლევულია ყოველივე ზემოაღნიშნული საკითხი შესაბამის სამართლებრივ ნორმებზე და არსებულ პრაქტიკაზე დაყრდნობით.

საკვანძო სიტყვები: ქორწინება, განქორწინება, მონოგამიურობა, სასულიერო პირები, იკონომია, ეკლესია.

1. შესავალი

კანონიკური კანონმდებლობა მკაცრად განსაზღვრავს მოთხოვნებს და გარემოებებს, რომელთა დაუცველობა იწვევს ქორწინების კანონგარეშედ ცნობას. ამ გარემოებებს უწოდებენ ქორწინების დამაბრკოლებელ გარემოებებს, რომელთა კლასიფიკაცია შეიძლება პირობითად შემდეგი სახით: დადებითი და უარყოფითი გარემოებები, საყოველთაო და ინდივიდუალური გარემოებები, დამაშორებელი და არადამაშორებელი გარემოებები. ყოველი მათგანის არსებობა იწვევს შესაბამის შედეგს, რომლებიც სხვადასხვა ვითარებიდან გამომდინარე განსხვავებულია. შედეგში ნაგულისხმებია ვითარება, რომელიც წარმოიქმნება აკრძალვის მიუხედავად დამყარებული საქორწინო ურთიერთობის დროს. ასეთი ვითარების გადაწყვეტა, ანუ ურთიერთობის კანონის ფარგლებში დაბრუნება შესაძლებელია სხვადასხვა გზით, რასაც განაპირობებს კანონდარღვევის ხასიათი. ამისთვის საჭიროა გავერკვიოთ კანონიკური ნორმების მოთხოვნებში, რომლებიც ადგენენ ქორწინების ხელისშემშლელ პირობებს, რის საფუძველზეც უნდა დავადგინოთ შექმნილი ვითარებიდან კანონისმიერი გამოსავალი, რომლებიც, დიდწილად, თავად კანონშია დეკლარირებული. რიგ შემთხვევაში კანონი აწესებს საეკლესიო სასჯელს განქორწინების მოთხოვნის გარეშე; ზოგიერთ შემთხვევაში სავალდებულოა განქორწინება, რის შემდეგაც პირს დამატებით ეკისრება საეკლესიო სასჯელი; ხოლო რიგ შემთხვევებში კანონი და საეკლესიო პრაქტიკა ითვალისწინებს საეკლესიო იკონომიის, ანუ შეწყალების გამოყენების შესაძლებლობას. „კანონიკური იკონომია“ ეწოდება მოვლენას, რო-

* აღმოსავლეთ ევროპის უნივერსიტეტის იურიდიულ და სოციალურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დოქტორანტი.

დესაც ხდება საეკლესიო საკანონმდებლო ნორმების მოქმედების შემსუბუქება, რაც მიზნად ისახავს კანონის მოთხოვნათა მთელი სიმკაცრით შეფარდების შედეგად შესაძლო გამოწვეული დაბრკოლებების თავიდან აცილებას. იმ შემთხვევაში, თუ კანონის მთელი სიმკაცრით შეფარდებამ შეიძლება გამოიწვიოს მორწმუნის (განსაკუთრებით ახალმოქცეულის) დასახული მიზნისაკენ სვლისგან გადახვევა და დაბრკოლება. რიგ შემთხვევაში, გზიდან გადახვეულთა, ცოდვილთა, მიმართ ხდება მოწყალების გამოვლენა და კანონით გათვალისწინებული სასჯელის შემსუბუქება¹.

დამაბრკოლებელი გარემოებების არსებობისას შესრულებული ქორწინების შედეგს უკავშირდება ისეთი მგრძობიარე საკითხი, როგორცაა შვილების საეკლესიო სამართლებრივი მდგომარეობა. კანონის დარღვევით შესრულებული და მოქმედი ქორწინების შედეგად დაბადებული ბავშვების უფლებრივი მდგომარეობის, მათი სტატუსის, საეკლესიო სიკეთეებთან დაშვების საკითხის კანონიკურ-სამართლებრივი რეალობის გარკვევას ისახავს მიზნად წინამდებარე სტატია.

განსახილველი საკითხების აქტუალურობა ასევე დაკავშირებულია უკანასკნელ წლებში მსოფლიო საპატრიარქოს აქტივობასთან. 2016 წელს კრეტაზე გამართულ „წმინდა და დიდი კრების“ ერთ-ერთ განსახილველ საკითხად წარმოდგენილი იყო ქორწინების დამაბრკოლებელი გარემოებების გადახედვა, მათ შორის, სასულიერო პირთათვის დაქვრივების შემთხვევაში ხელახლა ქორწინების უფლების მინიჭების საკითხი და ქორწინება მართლმადიდებლებისა არამართლმადიდებლებთან, რამაც გამოიწვია არაერთგვაროვანი რეაქცია ადგილობრივ ეკლესიებს შორის. რამდენიმე მათგანმა, მათ შორის საქართველომ, უარი განაცხადა აღნიშნული დღის წესრიგით კრებაში მონაწილეობაზე.²

სტატიაში განხილულია ქორწინების დამაბრკოლებელი გარემოებები, რომელთა უგულებელყოფას ყველაზე ხშირად აქვს ადგილი. აღნიშნულის მიზეზად ძირითადად გვევლინება მათ შესახებ ინფორმაციის ნაკლებობა.

2. ქორწინების დამაბრკოლებელი გარემოებები

განსხვავებული სქესი. მათლმადიდებლური ქრისტიანული სწავლების შესაბამისად, ერთსქესიანთა სქესობრივი ურთიერთობა, მათ შორის, ქორწინება, მიჩნეულია უმძიმეს დანაშაულად – ე. წ. სოდომურ ცოდვად. ქორწინების ცნების განმარტებიდან – „ქორწინება არის მამაკაცისა და ქალის კავშირი, მთელი ცხოვრების ერთიანობა, ღვთიური და ადამიანური სამართლის ერთობა“ (სინტაგმა ასო Γ თავი 2)³ – ნათლად ჩანს, რომ კანონიკური სამართალი „ქორწინებას“ უწოდებს მხოლოდ განსხვავებული სქესის მქონე პირების ურთიერთობას. კანონიკური ხასიათის ნორმა მოცემულია კესარი-კაბადოკიის მთავარეპისკოპოსის ბასილის მესამე კანონიკური ეპისტოლეში (შემდგომში – „ბასილი დიდის კანონი“) იკონელი ეპისკოპოს ამფილოქესადმი „ვინც მამათა აღრევის უშვერობა ჩაიდინოს, სინანულის ვადა იმავე სახით მოიხადოს, როგორც ეს მრუშობისთვის არის განწესებული.“⁴ მაშასადამე, ერთსქესიანთა ურთიერთობა, ნებისნიერი ფორმით, გათანაბრებულია მრუშობის ცოდვასთან და დანესებულია საეკლესიო სასჯელი იმავე სახით და იგივე ვადით. ასეთ შემთხვევაში ზოგადად ქორწინებასთან არ გვაქვს საქმე და იგი იმთავითვე კანონგარეშეა.

¹ საკითხის შესახებ ვრცლად იხილეთ, ბუმისი პ.ი., კანონიკური სამართალი, გარაყანიძე ი. (თარგმ.), თბ., 2013, 46-47.

² <www.interfax.ru/world/627665> [27.10.2020] და <patriarchate.ge/news/1575> [27.10.2020].

³ *Властари М., Алфавитная Синтагма, Ильинский Н. (перев.)*, М. 1892, 56.

⁴ ბასილი დიდის 62-ე კანონი - მართლმადიდებელი ეკლესიის კანონები ეპისკოპოს ნიკოდიმის (მილაში) განმარტებით, ტ. 2, თბ., 2011, 386.

არსებული ქორწინება. მართლმადიდებლური სწავლებით ქრისტიანული ოჯახი მკაცრად მონოგამიურია. კანონიერ ძალაში არსებული ქორწინება გამორიცხავს პარალელურ საქორწინო ურთიერთობებს. ბასილი დიდის მე-80 კანონი მრავალცოლიანობას უწოდებს „პირუტყვეულ საქმეს“ – „ეს არის პირუტყვეული საქმე და სრულიად უცხოა კაცთა მოდგმისთვის...“ ეპისკოპოს ნიკოდიმოსის (მილაში) განმარტებით „კანონი მრავალცოლიანობას უწოდებს არა მხოლოდ იმას, როდესაც ვინმეს ერთდროულად მრავალი ცოლი ჰყავს, არამედ იმასაც, როდესაც პირი მრავალჯერ ქორწინდება.“⁵

მესამე ქორწინება. ძველი ეკლესია ცდილობდა უცვლელად შეესრულებინა მართლმადიდებლური ქრისტიანული სწავლება ერთი საქორწინო ურთიერთობის შესახებ. მეორე და მესამე ქორწინებას აღიქვამდა, როგორც დანაშაულებრივ სისუსტეს, რომელიც ექვემდებარებოდა საეკლესიო სასჯელს და ამიტომ დიდი ხნის მანძილზე არ გაიცემოდა ნებართვა (კურთხევა) მეორე და შემდგომ ქორწინებაზე.⁶ „კანონების თანახმად, მხოლოდ პირველი ქორწინება ითვლება წმინდად და ღვთიუკურთხეულად. მეორედ დაქორწინებული იმსახურებს კანონიკურ სასჯელს. მესამე ქორწინება ეკლესიაში ითვლება უწმინდურად და შეიძლება მხოლოდ მოთმენილ იქნეს, რამეთუ უკეთესია, ვიდრე აღვირახსნილი სიძვა...“ – განმარტავს ეპისკოპოსი ნიკოდიმოსი.⁷ დროთა განმავლობაში, მას შემდეგ, რაც ეკლესია შემწყნარებლურად მიუდგა ამ საკითხს, როგორც „დათმობას ადამიანური სისუსტისადმი“⁸ და მეორე ქორწინება არ მიიჩნეოდა უკანონოდ, ეკლესია მაინც უნდობლად უყურებდა მორწმუნეთა შორის ასეთ საქორწინო ურთიერთობებს, რაც აისახა კიდევ საეკლესიო კანონმდებლობაში. კერძოდ, თანხმობის პირობებში დაწესებული იქნა შემდეგი შეზღუდვები: 1. მეორედ დაქორწინებულები ექვემდებარებიან საეკლესიო სასჯელს, ანუ ეპიტიმიას; 2. ჯვრისწერა ხორციელდება პირველდაქორწინებულთაგან განსხვავებული წესით. ატარებს ნაკლებად საზეიმო ხასიათს (ტარდება გვირგვინების გარეშე). 3. მეორედ დაქორწინებულთა საქორწინო სუფრაზე დასწრება ეკრძალებათ სასულიერო პირებს. 4. მეორედ დაქორწინებულებს აკრძალული აქვს სასულიერო ხარისხში აყვანა.⁹ აღნიშნულის გათვალისწინებით ნათელია, თუ როგორი მკაცრი დამოკიდებულება აქვს კანონიკურ კანონმდებლობას მეორე ქორწინების მიმართ. შესაბამისად, მეტად მკაცრ ნორმებს ადგენს მესამე ქორწინებასთან დაკავშირებით. ბასილი დიდის მე-4 კანონი ბრძანებს „... მეორედ ქორწინების ზღვარს ვინც გადალახავს, უკვე არ არის ღირსი ქმრად ან ცოლად იწოდებოდეს...“¹⁰ მესამე ქორწინებაზე კი მითითებები მოცემულია ბასილი დიდის 50-ე კანონში, სადაც ნათქვამია: „მესამე ქორწინებაზე არ არის კანონი, ამიტომ მესამე ქორწინება კანონით არ იკურთხება, ასეთ საქმეებს ვუყურებთ, როგორც უწმინდურებას ეკლესიაში, მაგრამ საჯარო განკითხვას მას არ ვუქვემდებარებთ, როგორც უმჯობესს, ვიდრე გარყვნილი მეძავობაა.“¹¹ ბასილი დიდის 80-ე კანონის მიხედვით კი „...ყოველ შემდგომ ქორწინებას ეწოდება მრავალცოლიანობა“ და ბასილი დიდი მას პირუტყვეულ და არაადამიანურ საქმედ თვლის და მას სიძვაზე უარეს ცოდვად მიიჩნევს.¹² მეოთხე ქორწინება მართლმადიდებლური ეკლესიის სამართლის თანახმად, სრულიად აკ-

⁵ მართლმადიდებელი ეკლესიის კანონები ეპისკოპოს ნიკოდიმოს (მილაში) განმარტებებით, ტ. 2, თბ., 2011, 395.

⁶ *Суворов Н. С., Учебник Церковного Права, М., 1908, 351.*

⁷ *ეპისკოპოს ნიკოდიმი (მილაში), დასახელებული ნაშრომი, ტ. 2, 395.*

⁸ იქვე, 336.

⁹ *Никодим Епископ Далматинский, Православное Церковное Право, СПб, 1897, 594.*

¹⁰ *ეპისკოპოს ნიკოდიმი (მილაში), დასახელებული ნაშრომი, ტ. 2, 335.*

¹¹ იქვე, 379.

¹² იქვე, 395.

რძალულია, მესამე კი შეიძლება დაიშვას მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევაში, თანაც, მმართველი ეპისკოპოსის ნებართვით.¹³

არსებულ და მეოთხე ქორწინებასთან, როგორც ქორწინების დამაბრკოლებელ გარემოებებთან, მჭიდროდაა დაკავშირებული საეკლესიო ნიშნობის, ანუ წინდობის საკითხი. წინდობა წარმოადგენს წინასაქორწინო მოქმედებას. იგი წინ უსწრებს ჯვრისწერას. ტრულის 98-ე კანონის¹⁴ მიხედვით, აკრძალულია სხვის დანიდულთან ქორწინება. დანიდულები თავიანთი სტატუსით უთანაბრდებიან დაქორწინებულებს. მიუხედავად იმისა, მოჰყვება თუ არა წინდობას ქორწინება, მხარეები ითვლებიან ქორწინებაში ნამყოფებად და იანგარიშება ქორწინებათა რაოდენობაში.

სამღვდელო ხარისხი. კანონიკური კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნებით ქორწინება ეკრძალებათ სასულიერო ხარისხის მქონე პირებს.¹⁵ პირები, რომლებიც ხელდასხმულნი არიან სამღვდელო ხარისხში (დიაკონი, მღვდელი¹⁶) ქორწინების ნებართვა აქვთ მხოლოდ ხელდასხმამდე, ხოლო ასეთის შესრულების შემდეგ, ანუ სამღვდელო ხარისხში აყვანის შემდეგ, მათ ქორწინების უფლება არ გააჩნიათ. კურთხევის შემდეგ კანონი ქორწინებას ასევე უკრძალავს ისეთი საეკლესიო სტატუსის მქონე პირებს, როგორებიც არიან იპოდიაკონები (იგივე კერძოდიაკონები)¹⁷. ტრულის კრების მეექვსე კანონი ბრძანებს „ვინაიდან მოციქულთა კანონში ნათქვამია, რომ საეკლესიო დასაში განევიანებულ უქორწინებელთა შორის მხოლოდ მკითხველებსა და მგალობლებს შეუძლიათ დაქორწინება, ამიტომ ჩვენც ვიზიარებთ ამას და განვაჩინებთ: ამიერიდან, ხელდასხმის შემდეგ, იპოდიაკონს, დიაკონს ან მღვდელს აღარ აქვს დაქორწინების უფლება. ვინც გაკადნიერდება და ამ განჩინებას დაარღვევს – განიკვეთოს. ხოლო თუ ვინმეს, საეკლესიო მწყობრში შემსვლელთაგანს კანონიერად დაქორწინება სურს, მან ეს მანამ გააკეთოს, სანამ იპოდიაკონად, დიაკონად ან მღვდლად ხელდასხმას მიიღებდეს.“¹⁸ თავის მხრივ მოციქულთა 26-ე კანონი ადგენს: „ვბრძანებთ, დაქორწინების სურვილის შემთხვევაში, უქორწინებელ კლერიკოსთაგან ამის უფლება მხოლოდ წიგნის მკითხველებსა და მგალობლებს მიეცეთ“. ამ განწესების შესაბამისად სასულიერო ხარისხის მატარებელ პირს, ხელდასხმის შემდეგ, ნებისმიერ ვითარებაში ეკრძალება ქორწინება, მიუხედავად დაქვრივებისა ან განქორწინებისა.

მეორედ ქორწინებასთან დაკავშირებით კანონი უფრო მკაცრია სასულიერო პირებთან მიმართებაში. მათ მოეთხოვებათ ერთქორწინების შესახებ მართლმადიდებლური სწავლების ზედმინვნით დაცვა და საერო პირთაგან განსხვავებით, ამ მიმართებით, „ადამიანური სისუსტეების“ გათვალისწინება არ ხდება. კანონი კრძალავს არა მარტო სასულიერო პირების ხელმეორე ქორწინებას, არამედ აკრძალულია სასულიერო ხარისხში პირის აყვანა თუ თავად ან მისი მეუღლე იმყოფებიან მეორე ქორწინებაში (ხელდასხმამდე). მოციქულთა მე-17 კანონი ადგენს: „პირი ვინც წმიდა ნათლისღების შემდეგ ორჯერ იყო ქორწინებაში ან ხარჭა ესვა არ შეიძლება ეკურთხოს ეპისკოპოსად, მღვდლად ან დიაკონად და, მეტიც საერთოდ ვერ გახდება სასულიერო დასის

¹³ ეპისკოპოს ნიკოდიმი (მილაში), დასახელებული ნაშრომი, ტ. 2, 338.

¹⁴ მართლმადიდებელი ეკლესიის კანონები ეპისკოპოს ნიკოდიმის (მილაში) განმარტებებით, ტ. 1, ილუმენი დოსითეოსი (ბრეგვაძე) (რედ.), თბ., 2007, 553.

¹⁵ აქ მხედველობაშია ე. წ. „თეთრი სამღვდელოება“, ანუ „ცოლოსანი“ სასულიერო პირები, რომელთაც არ აქვთ მონაზვნობის აღთქმა დადებული.

¹⁶ მღვდელმთავარს – ეპისკოპოსს დადგებული აქვს მონაზვნობის აღთქმა.

¹⁷ მიუხედავად იმისა, რომ იპოდიაკონი არ განეკუთვნება სამღვდელო იერარქიას, მათი მსახურების მაღალი ხარისხის გათვალისწინებით, მსგავსი შეზღუდვა მათაც აქვს დაწესებული. ასეთი ვალდებულებისგან თავისუფალნი არიან წიგნის მკითხველები და მგალობლები. იხილეთ - ტრულის მე-6 კანონის განმარტებები - ეპისკოპოს ნიკოდიმი (მილაში), დასახელებული ნაშრომი, ტ. 1, 416-421.

¹⁸ ეპისკოპოს ნიკოდიმი (მილაში), დასახელებული ნაშრომი, ტ. 1, 416.

წევრი“,¹⁹ ასევე მოციქულთა მე-18 კანონი ადგენს: „პირი რომელიც ცოლად შეირთავს ქვრივს, განტევებულს, მეძავს, მხევალს ან მსახიობს, უფლებას კარგავს გახდეს ეპისკოპოსი, მღვდელი, დიაკონი და საერთოდ სასულიერო დასის წევრი.“²⁰ იმავე შინაარსის დებულებებს შეიცავს ტრულის მე-3, მე-12 და ბასილი დიდის მე-12 კანონები.

მონაზვნობა. ეს არის სულიერი მდგომარეობა, როდესაც პირი, ქალი ან მამაკაცი, სხვა პირობასთან (ალთქმასთან) ერთად, ასევე დებს ქალწულობის ალთქმას, რის საფუძველზეც დარჩენილი სიცოცხლის მანძილზე ეკრძალება ყოველგვარი სქესობრივი ცხოვრება, მათ შორის კანონიერი ქორწინებაც. ქალკედონის IV მსოფლიო კრების 16-ე კანონი ადგენს „ქალწულმა, რომელმაც უფალ ღმერთს შესწირა თავი, ისევე როგორც მონაზონმა, არა უნდა იქორწინოს“²¹ იმავე შინაარსის ნორმები მოცემულია ტრულის მსოფლიო კრების 44-ე, ანკირიის ადგილობრივი კრების მე-19 და ბასილი დიდის მე-19 და 60-ე კანონებში. მონაზვნობა არის ცხოვრების წესი, რომელიც ეფუძნება მართლმადიდებლურ სახარებისეულ სწავლებას ადამიანის მიერ საკუთარი თავის უფლისთვის შეწირვის შესახებ. ამ სწავლების ერთ-ერთი ფუნდამენტური მოთხოვნაა ქალწულობა და უქორწინებლობა. მონაზონი შესაძლებელია კანონიერ ქორწინებაში იმყოფებოდეს სამონაზვნო ალთქმის დადებამდე და შვილებიც ჰყავადეს, თუმცა ალთქმის დადების შემდეგ იგი წყვეტს თანაცხოვრებას ოჯახის წევრებთან. „მონაზვნის“ სტატუსი პირს უნარჩუნდება სიცოცხლის ბოლომდე, მისი შეცვლა შეუძლებელია. მონასტერის დატოვებისა და ყველა ალთქმის დარღვევის შემთხვევაშიც კი, მას ეს სტატუსი უნარჩუნდება და ექვემდებარება ყველა იმ ვალდებულებას და აკრძალვებს, რაც მონაზვნობას ახლავს, მათ შორის, ქორწინებასთან დაკავშირებულს. მონაზვნობა ცხოვრების წესია, ხოლო მღვდლობა სასულიერო ხარისხი. მონაზონი, რა თქმა უნდა, ასევე, შეიძლება ატარებდეს სასულიერო ხარისხს. სწორედ სასულიერო ხარისხისგან განყენება წარმოადგენს საეკლესიო სასჯელის ერთ-ერთ სახეს.

ნათესაური კავშირი. კანონიკური სამართალი ნათესაობის ხუთ სახეს გამოყოფს: 1. სისხლით ნათესაობა, რომელიც იყოფა სამად: აღმავალი, დაღმავალი და გვერდ განმავალი. სისხლით ნათესაობის მეშვიდე თავის ჩათვლით აკრძალულია საქორწინო ურთიერთობა. ხოლო მერვე თავი და მომდევნო ნებადართულია; 2. მძახლობით ნათესაობა; მძახლობით ნათესაობის ხარისხის დასადგენად საჭიროა გამოითვალოს ცალკე ქმრის სისხლით ნათესავების ნათესაობის ხარისხი ქმართან მიმართებაში, ცალკე ცოლის სისხლით ნათესავის ნათესაობის ხარისხი ცოლთან მიმართებაში და შეიკრიბოს. კანონიკური სამართლის მიხედვით მძახლობით ნათესაობაში ქორწინება ნებადართულია მეექვსე თავი და შემდეგ. 3. სამნათესაობა; სამნათესაობა იგივე მძახლობით ნათესაობაა, რომელიც ითვალისწინებს მოყვარეების მოყვარეებს, ანუ, მაგალითად, ცოლის მშობლის ნათესაობის ხარისხს ქმრის ძმის ცოლის ნათესავებთან. აქაც ნათესაობის ხარისხის გამოსათვლელად ცალკე იკრიბება ცოლის ნათესავის ნათესაობის ხარისხი ცოლთან და ქმრის ნათესავის ნათესაობის ხარისხი ქმართან და იკრიბება. სამნათესაობისას ქორწინება ნებადართულია მეოთხე ხარისხში. 4. სულიერი (ნათლობით) ნათესაობა; სულიერი, ნათლობითი ნათესაობა მყარდება ნათლობით. ნათლობა ხდება ნათლულის მამის ძმა და მათ შორის არის იგივე ნათესაობის ხარისხი, რაც ღვიძლ ძმებს შორის. ხოლო ნათლულსა და ნათლიას შორის, ისეთივე ხარისხია, როგორც მამა-შვილს შორის.²² VI მსოფლიო საეკლესიო კრების 53-ე კანონის მიხედვით, ნათლობით ნათესაობა სისხლით ნათესაობა-

¹⁹ ეპისკოპოს ნიკოდიმი (მილაში), დასახელებული ნაშრომი, ტ. 1, 56.

²⁰ იქვე, 58.

²¹ იქვე, 340.

²² ნათესაობის ხარისხებზე დანვრილებით იხილეთ იოანე ქსიფილინოს-პაპუნაშვილის თხზულება „ქორწინების თავთათვის“, დოქტორი ი., ქართული სამართლის ძეგლები, ტ. 2, თბ., 1965, 151-164.

ზე მნიშვნელოვნად მიიჩნევა.²³ 5. შვილად აყვანის (სახელდების) ნათესაობა; ნათესაობის ეს სახე წარმოიშობა შვილად აყვანის საფუძველზე. შვილად ამყვანსა და აყვანილს შორის არის ნათესაობის ისეთივე ხარისხი, როგორც მშობელსა და შვილს შორის, ხოლო შვილად აყვანილსა და მშობლების ღვიძლ შვილს შორის დედამამიშვილების ხარისხია. შვილად აყვანასთან დაკავშირებულია ე. წ. გერობითი ნათესაობა. იგი აითვლება იმავე სქემით, როგორც ღვიძლ შვილებს შორის, იმ განსხვავებით, რომ აქ შთაომავალში ცოლი და ქმარი ცალ-ცალკე აითვლება.²⁴

თავისუფალი ნება. ქორწინების არსებითი ელემენტი არის მხარეთა თანხმობა. იგი თავისუფალი ნების გამოხატულებაა. ზოგადად, ნების თავისუფლების საკითხს მართლმადიდებლობაში ენიჭება განსაკუთრებული მნიშვნელობა. ადამიანის თავისუფალი ნების გარეშე შეუძლებელია და დაუშვებელია ნებისმიერი საიდუმლოს თუ მღვდელმოქმედების შესრულება. შესაბამისად, როცა საკითხი დაკავშირებულია ქორწინებასთან, როგორც ერთ-ერთ მნიშვნელოვან საეკლესიო-სამართლებრივ ინსტიტუტთან, ნებლობის თავისუფლების საკითხი არაა ნაკლებმნიშვნელოვანი. ქორწინებისას მხარეები გამოხატავენ თავიანთ თანხმობას თავდაპირველად წინდობისას, შემდეგ კი ჯვრისწერის დროს. ნების თავისუფალ გამოხატვას შესაძლოა რამდენიმე ფაქტორი უშლიდეს ხელს: პირის ჯანმრთელობის მდგომარეობა; იძულება ან დაშინება, ტყუილი ან შეცდომა.

ნების თავისუფლად გამოხატვა შეიძლება შეზღუდული იყოს პირის ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო. მხედველობაშია ისეთ ფსიქიკურ დაავადებები, რომლებიც ხელს უშლიან ადამიანის ნების გათვინობიერებულ და თავისუფალ გამოვლენას, ანუ საკითხი დაკავშირებულია პირის ქმედუნარიანობასთან და შერაცხადობასთან. დაქორწინების მსურველებმა უნდა შეძლონ გააცნობიერონ, რა სახის ვალდებულებებთანაა დაკავშირებული საქორწინო ურთიერთობა.²⁵ ასეთი ვითარება აბრკოლებს ქორწინების შესრულებას. მათე ბლასტარის „სინტაგმა“-ს, I ასოს მეთხუთმეტე თავში, რომელიც ეხება ნიშნობის დამაბრკოლებელ გარემოებებს, ნათქვამია, რომ „შეშლილობა ხელს უშლის ნიშნობას. ხოლო თუ იგი დადგა ნიშნობის შემდეგ, ასეთ შემთხვევაში არ წყვეტს მას.“²⁶ მეორე შემთხვევაში თავისუფალი ნება იზღუდება *ძალადობის* შედეგად, რომელიც შეიძლება გამოიხატოს, როგორც ფიზიკურ, ასევე ფსიქოლოგიურ, მორალურ ძალადობაში – მუქარა-დაშინებაში. კანონიკური კანონმდებლობა ქალზე ძალადობის ამკრძალავ არაერთ დებულებას შეიცავს. მათ შორის მკაცრი საეკლესიო სასჯელია გათვალისწინებული ქორწინების მიზნით ქალის მოტაცებისთვის. ქალკედონიის მეოთხე მსოფლიო საეკლესიო კრების 27-ე და ტრულის მსოფლიო კრების 92-ე კანონები შეიცავენ იდენტური შინაარსის ნორმებს: „მათ მიმართ, ვინც ქალს მოიტაცებს შეუღლების მიზნით, ან მომტაცებლის ხელშემწყობი იქნება, ანდა, მომტაცებელთა მრჩეველი, წმიდა კრება ადგენს: თუ ეს პირები კლერიკოსები იქნებიან – პატივი აეყაროთ, ხოლო თუ ერისკაცები – შეჩვენებულ იქნენ.“²⁷ კანონი ადგენს უმძიმეს სასჯელს, როგორც სასულიერო პირთათვის (კლერიკოსებისთვის) სასულიერო ხარისხის ჩამორთმევის სახით, ასევე საერო პირთათვის განკვეთის სახით, რაც ორივე შემთხვევაში, კანონიკური სამართლით გათვალისწინებული სასჯელის უმაღლესი ზომაა. ქალის მოტაცებით შერთვასთან დაკავშირებით საინტერესო მითითებებია მოცემული კესარიაკაბადოკის მთავარეპისკოპოს ბასილი მეორეს კანონიკურ ეპისტოლეში იკონიის ეპისკოპოს ამფილოქეს მიმართ (ბასილი დიდის 22-ე კანონი). წმიდა მამა განმარტავს, რომ „... თუ ვინმე დაუნინ-

²³ *ეპისკოპოს ნიკოდიმი (მილაში)*, დასახელებული ნაშრომი, ტ. 1, 500.

²⁴ *აბესაძე გ.*, ქორწინების სამართლებრივი საფუძველები და მასთან დაკავშირებული პრობლემები, *ჭელიძე ე. (რედ)*, თბ., 2002, 36.

²⁵ *Никодим Епископ Дапматинский*, Православное Церковное Право, Санкт-Петербург, 1897, 591.

²⁶ *Властарь М.*, Алфавитная Синтагма, *Ильинский Н. (перев.)*, М., 1892, 74.

²⁷ *ეპისკოპოს ნიკოდიმი (მილაში)*, დასახელებული ნაშრომი, ტ. 1, 360, 544.

დავს მოიტაცებს, მაშინ მას იგი უნდა წაერთვას, დაუბრუნდეს ნათესავებს და მისიანების ნებით გადაწყდეს ... და თუ ინებებენ მისცენ მას, მაშინ დაე, არ იიძულონ. ცოლის მომყვანმა, მისი შერყვნის შემდეგ, ან ფარულად ან ძალადობით, აუცილებლად უნდა მიიღოს სიძვისთვის დაწესებული საეკლესიო სასჯელი...²⁸ ბასილი დიდი აღნიშნული კანონით უშვებს გარკვეულ შეწყნარებას, უკეთეს ქალი ინებებს, შესაძლებელია შედგეს ქორწინება მოცემულ წყვილს შორის. აქ გაკეთებულია დათქმა მომტაცებლის შესახებ, რომელიც დაქორწინების შემთხვევაშიც კი ითვალისწინებს საეკლესიო სასჯელს, რაც გათვალისწინებულია სიძვის ჩამდენთათვის.

ქორწინებისას ნების გამოვლენის საკითხთან მჭიდროდაა დაკავშირებული კანონიკური სამართლის ნორმა, რომლის მიხედვითაც არასრულწლოვან, მშობლების (ან სხვა კანონიერი წარმომადგენლის) მეურვეობის ქვეშ მყოფ პირებს ეკრძალებათ ქორწინება მშობლის ან მეურვის ნებართვის გარეშე. ბასილი დიდის 38-ე კანონი ადგენს, რომ „მამის ნებართვის გარეშე გათხოვილი ყმანვილქალები – სიძვობენ ...“²⁹ ნორმა ეხება მხოლოდ პირთა ისეთ კატეგორიას, რომლებიც იმყოფებოდნენ „სხვისი ხელისუფლების ქვეშ“ – მამის ან მესაკუთრის. აქ იგულისხმება შვილები, მეურვეობაში მყოფი პირები, მონები. დღევანდელი რეალობის გათვალისწინებით მსგავსი „ხელისუფლების ქვეშ“ იმყოფებიან მხოლოდ არასრულწლოვანი პირები, რომელთა ქმედუნარიანობა შეზღუდულია (ცხადია, არა იმ ფორმით და ხარისხით, როგორცაც ადგილი ჰქნდა შესაბამისი კანონის მიღებისას). კანონის მიზანს კი წარმოადგენს ნაკლები გამოცდილების მქონე შვილის ინტერესების დაცვა. ასევე, ქრისტიანული სწავლების შესაბამისად, მშობლის (მეურვის) მიმართ პატივისცემის გამოხატვა. განსაკუთრებით ცხოვრების ისეთ მნიშვნელოვან ეტაპზე, როგორცაა ოჯახის შექმნა. როგორც ვხედავთ წმ. ბასილი დიდის 38-ე კანონი მსგავს თვითნებობას სიძვის ცოდვას უთანაბრებს და შესაბამის სასჯელსაც ითვალისწინებს. თუმცა კანონის მეორე ნაწილი ადგენს შეწყნარებას იმ შემთხვევაში თუ წყვილი შეურიგდება მშობლებს – „მაგრამ მშობლებთან შერიგებით ვითარება, ვგონებ, განკურნებულია.“³⁰ კანონის დასკვნითი ნაწილი კი შერიგების და ქორწინების კანონიერად ცნობის მიუხედავად, ითვალისწინებს საეკლესიო სასჯელს „თუმცა, ზიარებაზე ისინი მაშინვე არ დაიშვებიან, არამედ სამი წლით განიყენებიან.“³¹

ქორწინების დამატარებელ განხილულ გარემოებათა გარდა, კანონიკური სამართალი ითვალისწინებს სხვადასხვა გარემოებებს, რომელთა არსებობა წარმოადგენს ხელისშემშლელ ფაქტორს ქორწინებისათვის და რომლებიც საეკლესიო ტრადიციებში დამკვიდრდა ბიზანტიური სამოქალაქო კანონმდებლობიდან. მათ შორის შეიძლება დასახელდეს საქორწინო ასაკის მიუღწევლობა, განსხვავებული აღმსარებლობა, ქორწინების შესრულება წელიწადის აკრძალულ პერიოდებში (აქ იგულისხმება მარხვები, ასევე ქვრივისთვის გლოვის პერიოდი), თანაცხოვრების ფიზიკური შეუძლებლობა, ასევე ისეთი შემთხვევა, როდესაც წყვილი ერთმანეთის მიმართ ქორწინებამდე დაცემულია სიძვის ცოდვით. თუმცა ეს ის შემთხვევებია, რომლებიც არ წარმოადგენენ ქორწინების სრულ დაბრკოლებას. ასეთ შემთხვევებში, ინდივიდუალური ვითარების გათვალისწინებით შესაძლებელია კანონიკური იკონომიის გამოყენება და გამონაკლისის სახით არსებული წინააღმდეგობის დაძლევა. მაგალითად, სათანადო ასაკს მიუღწეველ წყვილს მიეცემა ნებართვა იქორწინოს მშობელთა თანხმობით ან თუ მათ უკვე ჰყავთ შვილი; მეოთხე მსოფლიო კრების მე-14 კანონის³² მიხედვით არამართლმადიდებელსა და მართლმადიდებელ პირებს შორის ქორწინება შეიძლება დაშვებულ იქნეს თუ არამარ-

²⁸ ეპისკოპოს ნიკოდიმი (მილაში), დასახელებული ნაშრომი, ტ. 2, 358.

²⁹ იქვე, 371.

³⁰ იქვე.

³¹ იქვე, 372.

³² ეპისკოპოს ნიკოდიმი (მილაში), დასახელებული ნაშრომი, ტ. 1, 335.

ლმადიდებელი დადებს ალტქმას, რომ მიიღებს მართლმადიდებლობას; მარხვის პერიოდში, გამო-
ნაკლის შემთხვევაში წყვილს შესაძლებელია მიეცეს ნებართვა ქორწინებაზე, ჯვრისწერაზე, მაგა-
ლითად, თუ, წყვილი მოხუცებულია ანდა ერთ-ერთი მძიმედ ავადა და ა. შ. მსგავსი შემთხვევების
გათვალისწინება შესაძლებელია, მხოლოდ ინდივიდუალურ შემთხვევებში, გამონაკლისის წესით და
ფუნდამენტური მართლმადიდებლური კანონიკური საკანონმდებლო ნორმების დაურღვევლად,
ანუ იკონომიის გამოყენების პრინციპების დაცვით.

3. დამაბრკოლებელი გარემოებების არსებობისას შესრულებული ქორწინების შედეგები

განხილული გარემოებები წარმოადგენენ იმ პირობებს, რომელთა დაცვა პრინციპულად მნიშ-
ვნელოვანია მართლმადიდებლური სწავლებით. ფუნდამენტური პრინციპი საქორწინო ურთიერთო-
ბების მონოგამიურობის შესახებ, მოიცავს აკრძალვას, არა მხოლოდ პარალელური ქორწინების და-
უშვებლობასთან დაკავშირებით, არამედ მრავალჯერ ქორწინების მიუღებლობასაც. საუკუნეთა
განმავლობაში, მთელს კანონიკურ კანონმდებლობაში, ეკლესია, პავლე მოციქულის მიერ გამოხა-
ტულ პრინციპს მისდევდა, რომლის თანახმადაც, მეორედ ქორწინება ქრისტიანული ნორმისგან გა-
დახვევაა და მხოლოდ ადამიანური სისუსტის გამო დაიშვება (I კორ. 7.9). ეკლესია მკაცრად იცავს
ერთქორწინების იდეალს. სწორედ ეს დადებითი პრინციპი აისახება კანონებსა და ღვთისმსახურე-
ბაში, და არა მხოლოდ უარყოფითი იურიდიული პრინციპი ქორწინების „დაურღვევლობისა“ მანამ-
დე, ვიდრე ორივე მეუღლე ცოცხალია. მეორედ ქორწინება დაიშვება მხოლოდ როგორც იდეალის-
გან გადახვევა, როგორც ადამიანური სისუსტის მიმართ დათმობა ან როგორც ახალი შესაძლებლო-
ბა შეცდომის გამოსწორებისა ან ცოდვის გამოსყიდვისა. ეკლესიის სამოძღვრო „იკონომია“ მესამე
ქორწინებასაც უშვებს, მაგრამ ფორმალურად კრძალავს მეოთხეს. წმ. ბასილი დიდის კანონებში
არაფერია ნათქვამი მეოთხე ქორწინების შესაძლებლობის შესახებ. იმპერატორ ლეონ VI ბრძენის
(886-912 წწ.) მეოთხე ქორწინებასთან დაკავშირებული ცნობილი შემთხვევა, რომელსაც ხანგრძლი-
ვი საეკლესიო კამათი მოჰყვა, ე. წ. „ერთიანობის ტომოსის“³³ გამოცემით (920 წ.) დამთავრდა, რო-
მელმაც მეოთხე ქორწინება აკრძალა. ცხადია, რომ ქორწინებათა რიცხვის სამამდე შემოსაზღვრის
ღვთისმეტყველურ მიზეზს ვერ ვიპოვით: ეს უბრალოდ დისციპლინარული საზღვარია, რომელსაც
ეკლესიური „იკონომია“ არ უნდა გასცდეს. მთელი ეკლესიური ტრადიციის საზრისი ამ ფორმალუ-
რი შეზღუდვაში კი არა, ძირითადი ახალაღმთქმისეული ნორმის ერთგულებაშია: ქრისტიანული
ქორწინება ერთია, ქრისტესა და ეკლესიის სახით და ქორწინების ყოველგვარი გამეორება „ძველი
კაცის“ მოთხოვნილებებს უკავშირდება. ეს მოთხოვნილებები შეიძლება შეწყნარებული და პატივ-
ცემულიც კი იყოს, როგორც ნაკლები ბოროტება, მაგრამ შეუძლებელია, უკავშირდებოდეს ღვთის
სასუფეველს, როგორც ასეთს.³⁴

ერთქორწინების პრინციპის სრულად დაცვა ეკლესიამ განახორციელა სასულიერო პირებთან
მიმართებაში. აქ იკონომიის საკითხი ყოველად დაუშვებელია. როგორც ვნახეთ, სასულიერო პირს
ეკრძალება არა მხოლოდ ხარისხში ყოფნისას მეორედ დაქორწინება, არამედ კურთხევამდეც არ უნ-
და იყვნენ ორჯერ ნამყოფი ქორწინებაში და ასევე, რაც არანაკლებ მნიშვნელოვანია, სასულიერო ხა-
რისხიდან განყენების შემდეგაც არ ეძლევათ უფლება მეორედ იქორწინონ. ქორწინების ფაქტობრი-

³³ *Властърь М., Алфавитная Синтагма, Ильинский Н. (перев.), М., 1892, 61.*

³⁴ *მეინდორფი ი., ქორწინება და ევქარისტია, აბაშიძე ლ. (თარგმ.), ჟურნალი „დიალოგი“, № 1-2 (6-7), 2007, <www.orthodoxtheology.ge> [27.10.2020].*

ვად არსებობა მას ვერ მისცემს კანონიერ სახეს. სამღვდლო ქორწინებასთან დაკავშირებით ეკლესიის მიდგომა არის მკაცრი და ერთგვაროვანი, რაც აისახა კიდევ კანონიკური სამართლის ნორმებში. რაც შეეხება ბერ-მონაზონთა ქორწინებას, ანუ იმ პირთა, რომლებსაც უქორწინებლობის აღთქმა აქვთ დადებული, ამ შემთხვევაშიც საკითხი ნათელია. ინტერესს იმსახურებს სასულიერო პირთა (როგორც ცოლოსანი, ასევე მონაზონები) ქორწინების საკითხი სასულიერო ხარისხიდან განყენების შემთხვევაში. ხარისხიდან განკვეთა იძლევა თუ არა კანონიერად დაქორწინების შესაძლებლობას? საეკლესიო კანონთა განმმარტებლები – ეპისკოპოსი ნიკოდიმოს მილაში და ბალსამონი ეთმინიშენლოვნად დასძენენ, რომ ხელდასმულები სამღვდლო ხარისხში, ვისზედაც სულიწმიდის მაღლი მოქმედებს, მიუხედავად ხარისხიდან განყენებისა, უნდა იცავდნენ ერთქორწინების პრინციპს: „რაც წმიდაა ის არ შეიძლება შებილწულ იქნეს.“³⁵ ტრულის მეექვსე კანონი დასძენს, რომ „... ამიერიდან, ხელდასხმის შემდეგ იპოდიაკონს, დიაკონს ან მღვდელს აღარ აქვთ დაქორწინების უფლება...“³⁶ რამდენადაც მღვდლობა, რომელიც ხორციელდება ხელდასხმით, წარმოადგენს ეკლესიის ერთ-ერთ საიდუმლოს და აღესრულება სულიწმიდის გარდამოსვლით, საიდუმლოში მონაწილე პირზე, მისი მოქმედების შეზღუდვა დროით ან რაიმე ვითარებით შეუძლებელია. შესაბამისად, ერთხელ ხელდასხმული სამღვდლო ხარისხში, მიუხედავად სასჯელისა – ხარისხიდან განყენების ფორმით, ექვემდებარებიან ყველა იმ ვალდებულებებს, რაც უკავშირდება მღვდლობას. კანონის მოთხოვნათა დარღვევის შედეგად (ამ შემთხვევაში ქორწინებასთან დაკავშირებით) სასულიერო პირს ემუქრება განკვეთა სასულიერო ხარისხიდან. თუმცა სასულიერო ხარისხის დაკარგვა ქორწინებას არ აქცევს კანონიერ ჩარჩოებში. კანონის დარღვევით შესრულებული ქორწინების გამო სასულიერო პირს განაყენებენ ხარისხიდან, ერთ შემთხვევაში იგი ემსგავსება საერო პირს, ხოლო მეორე შემთხვევაში რჩება მონაზონად. თუმცა სასულიერო ხარისხიდან განყენება არ რთავს მას ნებას იმყოფებოდეს ქორწინებაში. მის მიერ ფაქტობრივად დამყარებული საქორწინო ურთიერთობა, რომლის მიზეზითაც იგი ჩამოაშორეს საეკლესიო მსახურებას, კანონიერად ვერ იქცევა. ასევე, მეორედ ვერ იქორწინებს სასულიერო ხარისხის განყენებული პირი თუნდაც მას ხარისხი ჩამორთმეული ჰქონდეს სხვა მიზეზით. საკითხი მეტად რთული და მგრძობიარეა მონაზონთან მიმართებაში, სხვა დანაშაულთან ერთად, მის მდგომარეობას ამძიმებს მონაზვნური აღთქმის დარღვევაც.

რაც შეეხება ნათესაური კავშირის გაუთვალისწინებლად საქორწინო ურთიერთობების შედეგებს. ამ შემთხვევაშიც კანონი საკმაოდ მკაცრია და ითვალისწინებს მსგავსი ქორწინების გაუქმებას და წყვილის დაშორებას. ტრულის კრების 53-ე და 54-ე კანონები მსგავს შემთხვევაში ითვალისწინებენ: „... (წყვილი) უნესო ქორწინებას უნდა განერიდოს, შემდეგ კი მეძავთათვის დანესებულ ეპიტიმias დაექვემდებაროს“, ასევე „... ისინი შვიდწლიან ეპიტიმias უნდა დაექვემდებრონ, ცხადია უნესო ქორწინების გაუქმების შემდეგ.“³⁷

კანონის ფარგლებს გაცდენილ საქორწინო ურთიერთობის შედეგად დაბადებული ბავშვები, რა თქმა უნდა, არიან ეკლესიის სრულუფლებიანი წევრები. ეკლესიის კაცთმოყვარე და შემწყნარებული ბუნების შესაბამისად მათი კანონგარეშე, ანუ უკანონო შვილებად სახელდება არ ხდება და რაიმე სახის ეპიტიმias თუ შეზღუდვებს არ ექვემდებარებიან. ამ საკითხის რაიმე სახით მარეგულირებელ ნორმას კანონიკური კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს. მშობლებისა და შვილების ურთიერთობის შესახებ რეგულაცია მოცემულია ღანგრიის ადგილობრივი კრების მე-14, მე-15 და

³⁵ ეპისკოპოს ნიკოდიმი (მილაში), დასახელებული ნაშრომი, ტ. 2 375.

³⁶ ეპისკოპოს ნიკოდიმი (მილაში), დასახელებული ნაშრომი, ტ. 1, 416.

³⁷ იქვე, 500, 502.

მე-16 კანონებში,³⁸ სადაც კანონი ორივე მხარეს, რელიგიური აღმსარებლობის მიუხედავად, ორმხრივად, ავალდებულებს ერთმანეთის მიმართ ზრუნვას.

4. დასკვნა

კანონიკური სამართლის მოთხოვნების გათვალისწინებით საქორწინო ურთიერთობის დამყარებისას, წყვილს მართებს სიფრთხილე და დაკვირვებულობა. დაწესებული დაბრკოლებების უგულვებელყოფამ შეიძლება, გამოიწვიოს ეკლესიისგან დაშორება და მაცხოვრებელ სინმინდებთან მიახლების აკრძალვა. ასეთი ადამიანი კი, როგორც წმ. იოანე ოქროპირი ბრძანებს – „*მრავალჯამ განშორებული ზიარებისაგან შენისა, სანადიროი ვიქმენ გონიერისა მგელისა.*“³⁹ შესაბამისად, მართლმადიდებელი ეკლესიის წევრისთვის მნიშვნელოვანია აღნიშნული შეზღუდვების გათვალისწინება.

გაცილებით რთული ვითარება იქმნება სასულიერო პირებთან დაკავშირებით. მათ პასუხისმგებლობაც მეტი აკისრიათ და კანონიც უფრო მკაცრ სასჯელს ითვალისწინებს. აქ, საყურადღებოა და გაუგებარიც მსოფლიო საპატრიარქოს პოზიცია, რომელიც ცდილობს, დააკანონოს სასულიერო პირთა მეორე ქორწინება.

2016 წელს კრეტაში მსოფლიო საპატრიარქოს ინიციატივით და ორგანიზებით გაიმართა მართლმადიდებელი ეკლესიების „წმინდა და დიდი კრება“. კრებაზე განსახილველ საკითხებს შორის, მსოფლიო საპატრიარქოს მიერ, წარმოდგენილი იყო ქორწინების დამაბრკოლებელი გარემოებები, რომელთა შორის აღსანიშნავია, სასულიერო პირების მეორედ ქორწინება, ერთსქესიანთა ქორწინება და არამართლმადიდებელი აღმსარებლობის მქონე პირთა ქორწინება მართლმადიდებლებთან. უკანასკნელ ორ საკითხთან დაკავშირებით საქართველოს ეკლესიის შეხედულების გაუზიარებლობის გამო, საქართველოს მართლმადიდებელმა ეკლესიამ უარი განაცხადა კრებაში მონაწილეობაზე.⁴⁰ სასულიერო პირების მეორედ ქორწინების საკითხთან დაკავშირებით უნდა აღინიშნოს, რომ მსოფლიო საპატრიარქო კრების მოსამზადებელ ეტაპზე აქტიურად ცდილობდა დასკვნითი დოკუმენტის პროექტში შეეტანა დაქვრივებული სასულიერო პირთათვის მეორედ დაქორწინების უფლების მინიჭების საკითხი. თუმცა აბსოლუტური უმრავლესობა მართლმადიდებელი ეკლესიების წარმომადგენლების წინააღმდეგობის გამო, კრების დასკვნითი დოკუმენტის პროექტშიც კი არ იქნა შეტანილი ეს დებულება. მიუხედავად ამისა, მსოფლიო საპატრიარქომ, რომელიც იურისდიქციას ახორციელებს კონსტანტინეპოლის საპატრიარქოზე, 2018 წლის სექტემბერში თავის სამწყსოში შემავალ სასულიერო პირებს, ე. წ. „თეთრ“, ცოლოსან, მღვდლებს და დიაკონებს, მისცა უფლება, დაქვრივების ან მეუღლის მიერ მათი მიტოვების შემთხვევაში, იქორწინონ ხელახლა.⁴¹

სტატიაში ამ საკითხთან დაკავშირებით განხილულია ვითარების სიმწვავე და მართლმადიდებლური სწავლების სახარებისეული ფესვები, რომელთა გადაცდომა დაუშვებელია.

რაც შეეხება კანონის დარღვევით შესრულებული ქორწინების შედეგად დაბადებულ ბავშვებს, ისინი არაფრით განსხვავდებიან სხვა ბავშვებისგან და რაიმე სახის დისკრიმინაციას, კანონიკური სამართალი, მათ მიმართ არ უშვებს.

³⁸ ებისკოპოს ნიკოდიმი (მილაში), დასახელებული ნაშრომი, ტ. 1, 40.

³⁹ წმ. იოანე ოქროპირის ლოცვა, ფსალმუნნი და ლოცვანი, თბ., 2009, 399.

⁴⁰ ვრცლად იხ., საქართველოს ეკლესიის წმიდა სინოდის 2016 წლის 26 მაისის სხდომის ოქმი, < patriarchate.ge/news/1575> [27.10.2020].

⁴¹ <www.interfax.ru/world/627665> [27.10.2020]; <ria.ru/20180904/1527826946.html> [27.10.2020]; <www.romfea.gr/oikoumeniko-patriarxeio/23626-apofasi-tou-oikoumenikou-patriarxeiou-gia-deutero-gamo-iereon> [27.10.2020].

ბიბლიოგრაფია:

1. მართლმადიდებელი ეკლესიის კანონები ეპისკოპოს ნიკოდიმის (მილაში) განმარტებებით, ტ. 1, დოსითეოსი (ბრეგვაძე) ი. (რედ.), თბ., 2007, 40, 56, 58, 335, 340, 360, 416-421, 500, 502, 544, 553.
2. მართლმადიდებელი ეკლესიის კანონები ეპისკოპოს ნიკოდიმის (მილაში) განმარტებებით, ტ. 2, თბ., 2011, 335, 336, 358, 371, 372, 375, 379, 395.
3. დოლიძე ი., ქართული სამართლის ძეგლები, ტ. 2, თბ., 1965, 151-164.
4. აბესაძე გ., ქორწინების სამართლებრივი საფუძვლები და მასთან დაკავშირებული პრობლემები, ჭელიშე ე. (რედ.), თბ., 2002, 36.
5. ბუმისი პ. ი., კანონიკური სამართალი, გარაყანიძე ი. (თარგმ.), თბ., 2013, 46-47.
6. მენდორფი ი., ქორწინება და ევქარისტია, აბაშიძე ლ. (თარგმ.), ჟურნალი „დიალოგი“, №1-2 (6-7), 2007.
7. ფსალმუნნი და ლოცვანი, თბ., 2009, 399.
8. *Властерь М.*, Алфавитная Синтагма, *Ильинский Н.* (перев.), М., 1892, 56, 61, 74.
9. *Суворов Н.*, Учебник Церковного Права, М., 1908, 351.
10. *Никодим Епископ Далматинский*, Православное церковное право, СПб, 1897, 591, 594.
11. <orthodoxtheology.ge> [27.10.2020].
12. <azbyka.ru> [27.10.2020].
13. <patriarchate.ge>[27.10.2020].
14. <www.interfax.ru/world/627665> [27.10.2020].
15. <ria.ru/20180904/1527826946.html> [27.10.2020].
16. <www.romfea.gr> [27.10.2020].
17. <www.holycouncil.org> [27.10.2020].